

Geachte griffie,

De energietransitie is in volle gang. In het licht van deze opgave dragen we vanuit Het Oversticht graag bij aan de kwaliteit van de leefomgeving op de langere termijn.

In de bijlage vertellen we uw gemeenteraadsleden graag meer over hoe wij naar de energietransitie kijken én welke handvatten we zien om ruimtelijke kwaliteit een stevige plek te geven.

Wilt u ervoor zorgen dat deze brief bij hen terecht komt?

Met vriendelijke groet,

ir. A. Buijs, directeur

Ruimtelijke kwaliteit in de energietransitie en de RES-sen

Onze leefomgeving is belangrijk. Het Oversticht spreekt daarom graag een wens uit: we bouwen de komende jaren samen (mèt behoud van tempo) aan een nieuw ruimtelijk verhaal, waarbij de energietransitie als vanzelfsprekend een plek vindt. Met een blik op de toekomst én met versterking van de landschappen die voor de inwoner en bezoeker van Overijssel zo belangrijk zijn.

EEN SAMENHANGEND RUIMTELIJK VERHAAL ALS UITGANGSPUNT

Er wordt van u verwacht dat u vanuit het algemeen belang keuzes maakt die de komende decennia ons stedelijk en landelijk gebied gaan (om)vormen. Voor die keuze is een ruimtelijk verhaal van groot belang. In de praktijk zien wij een zoektocht naar maatwerk op de lokale schaal en een samenhangende strategie op het regionale en provinciale niveau. Wij pleiten daarom voor een stevig ruimtelijk verhaal, waarin zowel de kracht van gemeenschappen en kernen als de regie van de overheid gecombineerd worden. Een ruimtelijk verhaal kan perspectief bieden. Het kan verbinden, verleiden, voorwaarden stellen, maar ook verbieden. Het bieden van ruimte én het stellen van kaders is hard nodig voor een opgave van deze schaal. Op een kaart lijken drie stippen met windmolens of een 'vlek' van 10 hectare zonneveld behapbaar. In de optelsom is de feitelijke en gevoelsmatige impact op ons landschap groot. Zeker als planrealisatie plaatsvindt op gronden die grote collectieve waarde hebben en het nieuwe gebruik – ruimtelijk en organisatorisch - niet aansluit bij de context.

HERNIEUWBARE ENERGIE ALS AANJAGER VAN KWALITEIT

Wij zijn positief gestemd over de toekomst van onze leefomgeving. Hernieuwbare energie kan een aanjager zijn voor nieuwe kwaliteiten in ons landschap als keuzes worden gemaakt met de lange termijn voor ogen. Dat vraagt om een stevige rol van u. We dagen u uit om – los van gebieds-, gemeente- en perceelsgrenzen – te bouwen aan landschappen waar energieproductie ‘mengt’ met andere functies en bijdraagt aan de ruimtelijke kwaliteit op langere termijn. Zodat er een verhaal ontstaat dat perspectief biedt in plaats van verdediging.

Vanuit Het Oversticht voeren we dagelijks met een open en onderzoekende houding de dialoog die gaat over het behouden en versterken van de kwaliteit van uw leefomgeving. Daarin nemen wij ruimte en tijd om kennis te delen, laten wij de verschillende waarden en belangen zien én verbinden we de toekomst met het heden en het verleden. In de bijlage delen we enkele van onze belangrijkste lessen. We hopen dat ze u helpen bij het nemen van de besluiten die voor u liggen.

Wij gaan graag met u in gesprek over een ruimtelijk verhaal met perspectief. Uiteraard met de eigenschappen van uw werkgebied centraal, zonder onderwerpen als sociale kwaliteit, natuur, biodiversiteit, landbouw en water uit het oog te verliezen. Dat doen we graag in nauwe samenwerking met bewoners, andere maatschappelijke organisaties en samenwerkingsverbanden, zoals Atelier Overijssel.

Bart Buijs
Directeur

bart.buijs@hetoversticht.nl
06 55 74 72 43

Tim Vredeveld
Programmaleider Duurzaamheid

tim.vredeveld@hetoversticht.nl
06 30 15 23 99

nieuwe opgaven

energietransitie

inspiratie

Ruimtelijke kwaliteit in de energietransitie en de RES-sen

Voor meer informatie over onze visie en projecten uit de dagelijkse praktijk verwijzen we u graag naar onze website www.hetoversticht.nl

Zes sleutels voor de energietransitie

Energie is iets positiefs. Het kan verschillende opgaven en schalen van landschap verbinden. Voor de komende periode wensen we u veel inspiratie bij het nemen van beslissingen over de randvoorwaarden en uitgangspunten voor de energietransitie in uw werkgebied. Mogelijk zijn deze zes handvatten daarbij een overdenking waard. Wij zijn van mening dat deze op dit moment onderbelicht zijn in de discussie rondom de energietransitie en de RES processen.

LOCATIE

In welke gebieden en op welke locaties gaat de opwekking met zonne- en windenergie plaatsvinden? Het antwoord op deze vraag bepaalt voor een groot gedeelte hoe ruimtelijke kwaliteit gerealiseerd kan worden. Een prachtige ontwikkeling op de verkeerde locatie komt immers ook niet uit de verf. Maak bovengemeentelijke, regionale (of zelfs (boven)provinciale keuzes om versnippering te voorkomen. Voorkom het 'hagelstageffect', zoals het College van Rijksadviseurs dat noemt.

WAARDEN

Niet de bestuurlijke grenzen maar de grenzen en kenmerken van Overijsselse landschappen moeten leidend zijn in de keuzes die er gemaakt worden. Het ene landschap is het andere niet dus stel de individuele waarden van een gebied vast en denk na over toekomstig samenhangend gebruik. Houd hierbij bijvoorbeeld rekening met toerisme, cultuurhistorische waarde, toekomstwaarde voor duurzame landbouw, etc.

BALANS

Alles is cultuurland en met mensenhanden gemaakt, maar in het ene gebied is de feitelijke biodiversiteit en ecologische waarde hoger dan in het andere. Kijk goed naar de balans tussen natuur en cultuur want we kunnen ons niet permitteren om deze waarden te verstoren of zelf verloren te laten gaan. Laat letterlijk voldoende ruimte voor de landbouw die aan zet is in een transitieopgave. Benut plekken waar integrale winst te behalen valt.

“Hernieuwbare energie kan een aanjager zijn voor nieuwe kwaliteiten in ons landschap als keuzes worden gemaakt met de lange termijn voor ogen”

FUNCTIES

Werk met ontwerpers aan nieuwe landschappen waarin de functies natuur, energie, water en landbouw met elkaar samengaan. De Nederlandse planologische traditie heeft alle instrumenten in huis om functies te combineren en meervoudig ruimtegebruik te ontwerpen. Het begint met een verlangen naar een mooiere en rijkere toekomst en de acceptatie dat de weg er naartoe niet altijd eenvoudig zal zijn.

INFRA

Elk zonnepark en elke windmolen heeft een stopcontact nodig. Verdiep uzelf in de ‘extra’ bebouwing die nodig is om deze technieken werkend te krijgen. Er is nog weinig aandacht voor de ruimtelijke impact van de benodigde infrastructuur. Denk bijvoorbeeld aan (ondergrondse) hoogspanningstrajecten, verdeelstations en transformatorgebouwen.

INTEGRATIE

Wat waarschijnlijk een no-brainer is: stimuleer de toepassing van zonne-energie in de bebouwde omgeving, door bestaande dakvlakken te gebruiken en de bouwsector uit te dagen om met nieuwe en schaalbare producten te komen. Stel daarnaast randvoorwaarden op voor de toepassing van energieopwekking op nieuwe bouwwerken zoals industriële- of distributiegebouwen, parkeerplaatsen en nieuwe woonwijken.